

Η Φεγγαροντυμένη –Ερμηνευτική προσέγγιση

1. Επίδρασή της στον Κρητικό

Ο ναυαγός

- * 10 -11: έλκεται, μαγνητίζεται, "υπνωτίζεται"
- * 13 -18: ανακαλεί μνήμες, ενδοσκοπεί, νιώθει στενή εξάρτηση
- * 21- 22: φορτίζεται συναισθηματικά, ταρασσεται
- * 23 - 27: κυριεύεται ολοκληρωτικά,
- * 28 - 36: εξομολογείται, εκφράζεται, "ακουμπάει την ψυχή του"
- * 37 - 38: ικετεύει, αναγνωρίζει την επιρροή της, τη δύναμή της
- * απ.5, στ.3-4: απελπίζεται (όταν η Φ. εξαφανίζεται), ελπίζει.

Όλα αυτά τα στοιχεία πρέπει να συγκλίνουν σ' αυτό που ο ποιητής θεωρούμε πως είχε στόχο: **Η φύση θα δοκιμάσει τον Κρητικό, ώστε να του δώσει τη δυνατότητα να μεταβάλει το ήθος του, να κερδίσει την ηθική λύτρωση, την κάθαρση, το αιώνιο.** Στον άξονα αυτό η φεγγαροντυμένη, κυριεύοντάς τον ολοκληρωτικά τον αποδυναμώνει, τον αποπροσανατολίζει, του απορροφά κάθε δύναμη, τον αντιμάχεται. Κάτι ανάλογο που θα συμβεί στη συνέχεια και με το μαγικό ήχο.

Έτσι, καλό θα ήταν στο εισαγωγικό και επιλογικό κομμάτι της απάντησής σας να κάνετε αναφορά στο γενικότερο στόχο στον οποίο τείνουν τα επιμέρους στοιχεία της περιγραφής.

" Το μεγαλείο της φεγγαροντυμένης έχει συνεπάρει ψυχικά τον Κρητικό, ο οποίος κατά τη διάρκεια της εμφάνισης της φεγγαροντυμένης ξεχνά την αγαπημένη του. Στα πλαίσια μιας δοκιμασίας, ο Κρητικός θα πρέπει να συνειδητοποιήσει ότι ο αγώνας για την ευτυχία, την αιώνια δικαίωση και την ηθική κάθαρση και λύτρωση συνεπάγεται απώλειες και αποτυχίες που γεννούν τον πόνο. Καταλήγοντας , επομένως, παρουσιάζεται έμμεσα η αρνητική επίδραση της θεάς στον Κρητικό, προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός της δοκιμασίας που είναι η απόκτηση εμπειριών και τελικά η λύτρωση και η παντοτινή ένωση."

2. Βασικά στοιχεία για τη Φεγγαροντυμένη

Πρόκειται για:

α) θεϊκή μορφή

- ✓ 3[20]: στ.13: θεϊκή θωριά
- ✓ 4[21]: στ. 14: καν'σε ναό ζωγραφιστή, στ. 22: το θεϊκό πρόσωπο, στ.25: όμως αυτοί είναι θεοί, στ.37:βόηθα θεά

β) ονειρική οπτασία ρομαντικής έμπνευσης

(απαντά και στους Ελεύθερους Πολιορκημένους και το Λάμπρο)

- ✓ φυσικό εξωτερικό κάλλος (μάτια, μαλλιά, κορμостаσιά)
- ✓ ερωτική φιγούρα (ηθική, ταπεινοσύνη, ομορφιά ΚΑΙ καλοσύνη)

γ) εξιδανικευμένη μορφή

- ✓ ανήκει στη σφαίρα του θαύματος –υπερφυσικού
- ✓ κατέχει όλες τις αρετές μιας γυναίκας

δ) υπερφυσικό στοιχείο (υπόσταση)→ επίδραση που ασκεί στη φύση

- ✓ ξεπροβάλλει από το πέλαγος
- ✓ αλληλεπιδρά με τα αστέρια, ξεπερνώντας τα στο φως
- ✓ γαληνεύει τη μανία της φύσης
- ✓ καταπατά τους φυσικούς νόμους (περπατά στο πέλαγος, η νύχτα μετατρέπεται σε μέρα)
- ✓ διεισδύει στην ψυχή του Κρητικού –διαβάζει τις σκέψεις του
- ✓ συμπαραστέκεται στα βάσανά του

3. Ερμηνευτικές απόπειρες

- I. Η πλατωνική ιδέα (φιλοσοφική ερμηνεία)
  - ✓ ενσάρκωση πλατωνικών ιδεών της ομορφιάς, καλοσύνης, δικαιοσύνης, αρμονίας
  - ✓ εξιδανικευμένη ομορφιά της ζωής και της φύσης
  - ✓ συνδυασμός θεϊκού με ανθρώπινο στοιχείο (αγιότητα –ερωτικός πόθος)
  - ✓ υλική αλλά και εξωφυσική παρουσία (υπερβαίνει νόμους, γαληνεύει τη φύση αλλά και την ψυχή του ήρωα)
- II. Η Θεία Πρόνοια –Η Παναγία (θρησκευτική θέαση)
  - ✓ συμφιλίωση ανθρώπινης και θεϊκής υπόστασης του Θεού
  - ✓ [θρησκευτική αλλά μη χριστιανική θέαση]: νεράιδα ρομαντικών παραμυθιών –Αφροδίτη (έμφαση στην ομορφιά, ερωτικό στοιχείο)
- III. Η αρχετυπική γυναικεία φιγούρα (ψυχαναλυτική ερμηνεία)
  - ✓ μητέρα, αγαπημένη, θεά
  - ✓ σύμβολο της απόλυτης ομορφιάς και ηθικής τελείωσης (απόλυτο ιδανικό της γυναικείας παρουσίας)

Οι μελετητές καταλήγουν:

  - i. η μορφή της μητέρας του Σολωμού, Αγγελικής Νίκλη (βιογραφικό υπόστρωμα της ποιητικής σύνθεσης)
  - ii. η ψυχή της αρραβωνιαστικιάς του Κρητικού
    - αλληλουχία γεγονότων → εγκατάλειψη αισθητού κόσμου (στο 3[20], στ.9), ταυτόχρονο φτερούγισμα στον ουρανό και αναγωγή στο θεϊκό
    - αγγελική ηχητική συνοδεία για τον Παράδεισο (ήχος στο 5[22])
- IV. Η Ελλάδα –η Ελευθερία (εθνοκεντρική θεωρία)
  - ✓ ανθρώπινα χαρακτηριστικά (πρβλ. Ελεύθερους Πολιορκημένους)
  - ✓ αόρατη δίπλα στους πολεμιστές
  - ✓ γνώση βασάνων τους
  - ✓ στήριξη –εμψύχωση στον αγώνα

4. Παράλληλα κείμενα

A. Goethe: Ο ψαράς

Κύμα κυλάει, το κύμα σπάει·
ψαράς σ' τήν αμμουδιά
τ' αγκίστρι σκύβει και κυττάει
με ατάραχη καρδιά.
Μα εκεί που κάθεται και ακούει,
σ' τα δυο το κύμα σκάει
και έξαφνα μέσ' απ' τους αφρούς
Νεράιδα ξεπηδάει

Του τραγουδεί και του μιλεί·
Μου σέρνεις τα παιδιά
με πονηριά και δόλωμα
σ' του Χάρου τη φωτιά;
Μα αν ήξερες πώς χαίρονται
τα ψάρια σ' τα νερά,
θάπεφτες τώρα σ' το βυθό
να νοιώσης τη χαρά.

Δεν παίρνει ο ήλιος από εδώ
τη χάρη, τη δροσιά
και το φεγγάρι τ' αργυρό
την τόση του ομορφιά;
Δε σε μαγεύει τ' ουρανού
το χρώμα το φαιδρό;
Δε σε τραβάει μεσ' σ' τη δροσιά
το διάφανο νερό;

Κύμα κυλάει, το σώμα σπάει,
τα πόδια του φιλεί·
πόθο του ανάβει και θαρρεί,
η αγάπη του μιλεί.
Του τραγουδεί και όλο του λέει·
και χάνει την καρδιά.
Τραβάει και αυτή, πέφτει και αυτός,
δεν τον ξανάειδαν πειά.

- ❖ Να συγκρίνετε τις δύο γυναικείες μορφές που παρουσιάζονται στο ποίημα του Σολωμού (22) και σε αυτό του Goethe.

B. Σολωμού, Squarcio di un ode, Απ. 2, 156=2π, 55

« Η σελήνη πιο λαμπερή αναδιπλώνεται πάνω στα κύματα, που της νιογέννητης θεάς τα παρθενικά μέλη όλο και ζωηρότερα τυλίγοντας, βγήκαν λάμποντας από αγνότατο φως, που δροσερό και τρεμουλιάρικο, ακολουθώντας το όμορφο θεϊκό περπάτημα, έγλειφε το γαλανό των ματιών, το χρυσαφί έγλειφε των μαλλιών, και της χαράς το σκίρτημα έτρεχε πάνω στην πλατωσιά της θάλασσας να χαιρετήσει τη θεά».

Γ. Σολωμού, «Σχεδιάσμα», 236, Απ. 2π., 120, 7 – 15

« Ω, αν κατά σένα, κρίνο της Ιεριχώς, ω, αν κατά σένα, κρίνο της Εδέμ, γυρνούσε η πλάση καταβακχευμένη από χαρά, ολότρεμη από αγάπη, κι από το κομμάτι της το παραμικρότερο, όπως η πέτρα, ως το μεγαλύτερο, όπως ο ήλιος, πρόσφερε στολίδια και στεφάνια στη θεϊκή σου μορφή· αν τ' αστέρια ένα έπαιρναν φωνή και σε καλούσαν με τ' όνομά σου και σε χαιρετούσαν βασίλισσα της ομορφιάς και της χάρης· ούτε κι έτσι δε θ' αντιζύγιαζαν τα όσα είδα εγώ με τα μάτια της ψυχής».

- ❖ Να εντοπίσετε τις αναλογίες ανάμεσα στο απόσπασμα του «Κρητικού» και τα άλλα σολωμικά αποσπάσματα, ιδιαίτερα ως προς την εικόνα της Φεγγαροντυμένης.

Δ. Σολωμού, «Η Αναδυόμενη», Λάμπρος 32

Στην κορυφή της θάλασσας πατώντας
Στέκει, και δε συγχύζει τα νερά της
Που στα βάθη της μέσα ολόστρωτα όντας
Δεν έδειχναν το θείον ανάστημά της
Δίχως αύρα να πνέει, φεγγοβολώντας
Η αναλαμπή του φεγγαριού κοντά της
Συχνότερμε, σα να'χε επιθυμήσει
Τα ποδάρια τα θεία να της φιλησει.

- ❖ Να προβείτε σε σύγκριση του συγκεκριμένου αποσπάσματος με το απόσπασμα 21 του Κρητικού ως προς α) τη μορφή της γυναίκας, β) τους τρόπους παρουσίασής της.

Ε. Διονύσιος Σολωμός, «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι», Σχεδιάσμα Γ' , απόσπασμα 60 ,

« Ο Πειρασμός»

1. Έστησ' ο Έρωτας χορό με τον Ξανθόν Απρίλη,
2. Κι η φύσις ήρθε την καλή και τη γλυκιά της ώρα,
3. Και μες στη σκιά που φούντωσε και κλει δροσιές και
μόσχους
4. Ανάκουστος κιλαϊδισμός και λιποθυμισμένος.
5. Νερά καθάρια και γλυκά, νερά χαριτωμένα,
6. Χύνονται μες στην άβυσσο τη μοσχοβολημένη,
7. Και παίρνουνε το μόσχο της, κι αφήνουν τη δροσιά
τους,
8. Κι ούλα στον ήλιο δείχνοντας τα πλούτια της πηγής
τους,
9. Τρέχουν εδώ, τρέχουν εκεί, και κάνουν σαν αηδόνια.
10. Έξ' αναβρύζει κι η ζωή σ' γη, σ' ουρανό, σε κύμα.
11. Αλλά στις λίμνης το νερό, π' ακίνητο 'ναι κι άσπρο,
12. Ακίνητ' όπου κι αν ιδείς, και κάτασπρ' ως τον πάτο,
13. Με μικρόν ίσκιον άγνωρον έπαιξ' η πεταλούδα,
14. Που 'χ' ευωδίζει τα ύπνους της μέσα στον άγριο
κρίνο.
15. Αλαφροϊσκίωτε καλέ, για πες απόψε τι 'δες.
16. Νύχτα γιομάτη θαύματα, νύχτα σπαρμένη μάγια!
17. Χωρίς ποσώς γης, ουρανόσ και θάλασσα να πνένε,
18. Ουδ' όσο κάν' η μέλισσα κοντά στο λουλουδάκι,
19. Γύρου σε κάτι ατάραχο π' ασπρίζει μες στη λίμνη,
20. Μονάχο ανακατώθηκε το στρογγυλό φεγγάρι,
21. Κι όμορφη βγαίνει κορασιά ντυμένη με το φως του.

- ❖ Να συγκρίνετε το πώς προετοιμάζεται η εμφάνιση της «Φεγγαροντυμένης» στον «Κρητικό»- απόσπασμα 3{20} και στον «Πειρασμό»- Ελεύθεροι Πολιορκημένοι (Σχεδιάσμα Γ').

Κείμενα - θέματα όλων των ετών:

(Το ιδιαίτερα χρήσιμο αυτό υλικό αντλήθηκε σε μεγάλο βαθμό από την ιστοσελίδα <http://logotexniakateffhinsis.blogspot.com> , με μερικές τροποποιήσεις και προσθήκες)

2000: Γ. Ρίτσος, Η Σονάτα του σεληνόφωτος (στ. 1-43 – 215+επίλογος)

2001: Γ. Ιωάννου, Το Γάλα.

2002: Σ. Δούκας, Ιστορία ενός αιχμαλώτου.

2003: Γ. Βιζυηνός, Το αμάρτημα της μητρός μου.

2004: Ο. Ελύτης, Μικρή Πράσινη θάλασσα.

2005: Κ. Καβάφης, Ο Δαρείος.

2006: Α. Παπαδιαμάντης, Όνειρο στο κύμα.

2007: Γ. Ρίτσος, Η Σονάτα του Σεληνόφωτος(στ. 44 - 100)

2008: Κ. Καβάφης, Καισαρίων.

2009: Μ. Σαχτούρης, Ο Ελεγκτής

1^η ερώτηση:

Βαθμολογείται με 15 μονάδες. Σύμφωνα, λοιπόν, με το Π.Δ 246/98, άρθρο 18, η ερώτηση αυτή αναφέρεται

- στο συγγραφέα του έργου και

- σε γραμματολογικά στοιχεία που προκύπτουν άμεσα ή έμμεσα απ' το κείμενο.

Τι ζητήθηκε κάθε χρονιά:

2000: Εντοπισμός στοιχείων θεατρικού έργου ποιήματος και λειτουργία τους

2001: Δίνονται 3 χαρακτηριστικά της γραφής του Γ.Ι και ζητείται ο εντοπισμός τους.

2002: Ζητείται το ιστορικό πλαίσιο του αποσπάσματος με τέσσερα παραδείγματα από το κείμενο.

2003: Ζητούνται οι πηγές του αφηγηματικού υλικού του Γ.Β, με τρία παραδείγματα από το απόσπασμα.

2004: Δίνονται 5 χαρακτηριστικά της γραφής του Ο.Ε και ζητείται ο εντοπισμός τους.

2005: Ζητούνται 5 παραδείγματα της ιστορικότητας του ποιήματος.

2006: Δίνεται 1 χαρακτηριστικό της γραφής του Α.Π και ζητούνται πέντε παραδείγματα από το απόσπασμα.

2007: Δίνονται 4 χαρακτηριστικά της ποίησης του Γ.Ρ και ζητούνται δύο π.χ για το καθένα

2008: Δίνονται 3 χαρακτηριστικά της ποίησης του Κ.Κ και ζητείται ο εντοπισμός τους με δύο π.χ για το καθένα

2009: Δίνεται 1 χαρακτηριστικό της ποίησης του Μ.Σ. και ζητείται ο εντοπισμός του με 3 π.χ.

Συνήθως, δηλαδή, έως πάντα, δίνονται ή ζητούνται κάποια χαρακτηριστικά, τα οποία πρέπει να εντοπιστούν και στο προς εξέταση απόσπασμα.

Εδώ πρέπει να αξιοποιήσετε υλικό από 1) τα εισαγωγικά σημειώματα, 2) τα βιογραφικά στοιχεία, 3) τα σχόλια του σχολικού σας βιβλίου.

Εννοείται, βασική προϋπόθεση να μην αποστηθίσετε αλλά να κατανοήσετε καλά το υλικό αυτό, αφού σας ζητάνε να εντοπίζετε στοιχεία του μέσα στο κείμενο.

Συμβουλή: α) Διαλέξτε τα πιο χαρακτηριστικά αποσπάσματα. β) Παρόλο που δε σας ζητείται, στηρίξτε, αιτιολογήστε σύντομα, τις επιλογές σας.

Έχετε υπόψη σας ότι είναι η πιο σύντομη από τις πέντε απαντήσεις. Μην σκέφτεστε πονηρά, αν διαπιστώσετε ότι απαντιέται πολύ εύκολα, μη νομίζετε πως υπάρχει κάποια παγίδα. Μην κάνετε περιττές αναλύσεις. Η πολλή δουλειά σας περιμένει στις επόμενες ερωτήσεις.

Προσοχή: Πολλές φορές οι ερωτήσεις είναι έτσι διατυπωμένες ώστε να παραπέμπουν κατευθείαν σε κάποιο σημείο της εισαγωγής του βιβλίου. Αν το θυμόσαστε, και εύστοχα θα απαντήσετε και την εκτίμηση του βαθμολογητή θα κερδίσετε. Παράδειγμα: 2003, Βιζυηνός: Η πρώτη ερώτηση ξεκινάει " Από πού αντλεί το αφηγηματικό του υλικό ο Γ. Βιζυηνός(...)" Στην εισαγωγή της σελίδας 122, στην τελευταία παράγραφο, αναφέρεται: " Το αφηγηματικό του υλικό αντλημένο από...". Είναι ηλίου φαεινότερον σε ποιο σημείο μάς οδηγεί η διατύπωση της ερώτησης.. Το ίδιο συνέβη και στις εξετάσεις του 2009 (αναφορά σε σχόλιο του βιβλίου στην τρίτη ερώτηση)

2η και η 3η ερώτηση:

Οι ερωτήσεις αυτές βαθμολογούνται από 20 μονάδες η καθεμία. Σύμφωνα με το Π.Δ 246/98, άρθρο 18, οι ερωτήσεις αυτές αναφέρονται

* στη δομή του κειμένου και στα εκφραστικά μέσα και τους εκφραστικούς τρόπους του κειμένου (σχέδιο, ενότητες, αφηγηματικοί τρόποι, αφηγ. τεχνικές, σχήματα λόγου, ρυθμός, μέτρο),

* την επαλήθευση ή διάψευση μιας κρίσης με βάση το κείμενο.

Τι ζητήθηκε κάθε χρονιά:

2^η ερώτηση

2000: (Λειτουργία του φεγγαριού...) Ερώτηση ανάλυσης.

2001: Εντοπισμός 4 διαφορετικών αφηγηματικών τεχνικών και λειτουργία τους.

2002: Ζητούνται τα στοιχεία που συντελούν στην αμεσότητα του αφηγηματικού λόγου.

2003: Ζητούνται, με παραδείγματα από το απόσπασμα, 5 βασικά χαρακτηριστικά της διηγηματογραφίας του Γ.Β.

2004: Ζητούνται, με παραδείγματα από το ποίημα, 4 υπερρεαλιστικά στοιχεία.

2005: Ζητούνται, με παραδείγματα από το κείμενο, 4 χαρακτηριστικά στοιχεία καβαφικής ειρωνείας.

2006: Ζητούνται 4 αφηγηματικές τεχνικές και ο σχολιασμός τους.

2007: Ζητείται επαλήθευση μιας άποψης μέσω κάποιων στίχων και σχολιασμός τους.

2008: Ζητείται επαλήθευση μιας άποψης μέσω κάποιων στίχων.

2009: Ζητείται επαλήθευση μιας άποψης με αναφορές στο ποίημα και σχολιασμός τους.

3η ερώτηση:

2000: Ζητείται η ερμηνεία ενός συμβολισμού (των πραγμάτων) και τα εκφραστικά μέσα με τα οποία επιτυγχάνεται.

2001: Ζητείται η μελέτη της δομής με 4 παραδείγματα.

2002: Ζητείται το πρόσωπο στο οποίο γίνεται η αφήγηση + σχολιασμός.

2003: Δίνονται 4 χαρακτηριστικά της γραφής του Γ.Β και ζητείται η επαλήθευσή τους με στοιχεία του κειμένου.

2004: Δίνονται 4 χαρακτηριστικά του τρόπου που βλέπει στο ποίημα την ποίηση ο Ο.Ε και ζητείται η τεκμηρίωσή τους.

2005: Δίνονται χαρακτηριστικά της ποίησης του Κ.Κ και ζητείται ο εντοπισμός και ο σχολιασμός της λειτουργίας τους.

2006: Ζητείται η εξέταση της περιγραφής σε ένα χωρίο.

2007: Ζητείται η ανασύνθεση μέρους του αποσπάσματος(!)

2008: Ζητούνται τα δύο διαφορετικά υφολογικά επίπεδα του ποιήματος.

2009: Ζητείται σχολιασμός του τίτλου με βάση σχόλιο του βιβλίου

Όπως προκύπτει από τα μέχρι σήμερα θέματα των εξετάσεων, για να απαντηθούν ικανοποιητικά οι ερωτήσεις 2 και 3 προαπαιτείται γνώση των χαρακτηριστικών γραφής και τεχνικής του κάθε συγγραφέα (κι εδώ, λοιπόν, εισαγωγικά σημειώματα, στοιχεία βιογραφικού, σχόλια).

Για να αναπτυχθούν επαρκώς οι απαντήσεις, εστιάστε στην

* ακρίβεια, σαφήνεια του λόγου σας, καθώς και στην

* πληρότητα, την επάρκεια, που προκύπτει κυρίως από την επιλογή των αναφορών και την αιτιολόγηση που επιχειρείτε.

Συμβουλές - παρατηρήσεις:

* Δείξτε, με μικρές επεξηγήσεις, ότι κατέχετε τους όρους στους οποίους αναφέρεστε.

* Επιλέξτε με προσοχή τα υποστηρικτικά σας παραδείγματα. Υπάρχει διαβάθμιση. Τα καταλληλότερα σας διευκολύνουν να υποστηρίξετε αυτό που θέλετε.

* Μέχρι τώρα πάντα ζητείται επαλήθευση μιας κρίσης και ποτέ διάψευση.

* Στις τεκμηριώσεις σας ελέγχετε αν έχετε ξεκάθαρα δείξει το "γιατί", το "πώς" ισχύει αυτό που ισχυρίζεσθε. Τίποτα δεν είναι αυτονόητο. Να θυμόσαστε πως ένα εκφραστικό μέσο οδηγεί σε ένα αποτέλεσμα πάντα μέσα από ένα δρόμο. Αυτό το δρόμο, που γεφυρώνει το μέσο με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα πρέπει να τον περιγράψετε.

* Να θυμόσαστε πως η τεκμηρίωση μπορεί να στηρίζεται σε λογικά συμπεράσματα, εξωκειμενικά και ενδοκειμενικά στοιχεία.

* Μην ομαδοποιείτε τις απαντήσεις σας. Περιγράψετε, υποστηρίζετε κάθε ένα παράδειγμά σας χωριστά. Μπορείτε στο τέλος της απάντησής σας να φτάνετε σε ένα συνολικό συμπέρασμα.

4η ερώτηση

Βαθμολογείται με 25 μονάδες. Σύμφωνα με το Π.Δ 246/98, άρθρο 18, η ερώτηση αυτή αναφέρεται σε σχολιασμό ή σύντομη ανάπτυξη (μεγέθους 1-2 παραγράφων) πάνω σε επιλεγμένα χωρία του κειμένου.

Τι ζητήθηκε κάθε χρονιά:

2000: Σχολιασμός στάσης προσώπου.

2001: Σχολιασμός χωρίου.

2002: Σχολιασμός περιεχομένου χωρίου.

2003: Σχολιασμός στάσης προσώπου.

2004: Σχολιασμός περιεχομένου χωρίου.

2005: Σχολιασμός περιεχομένου χωρίου.

2006: Σχολιασμός χωρίου.

2007: Σχολιασμός χωρίου.

2008: Σχολιασμός χωρίου.

2009: Σχολιασμός περιεχομένου χωρίου.

Θετικά στοιχεία για την απάντηση θεωρούνται: η ικανότητα πρόσληψης και ερμηνείας, η αποδεικτική ικανότητα, η σαφήνεια, η πληρότητα.

Αρνητικά: η εκζήτηση, η φλυαρία, οι αοριστολογίες, οι ωραιολογίες, η περιφερειακή ανάπτυξη

σε βάρος του ζητουμένου, τα άσχετα στοιχεία.

Ας θυμόμαστε ότι ο σχολιασμός εστιάζει στο επίπεδο του περιεχομένου.

Συμβουλές

- * Δομήστε όσο καλύτερα μπορείτε την απάντησή σας. Φροντίστε για τη ροή και τη λογική αλληλουχία της.
- * Θυμηθείτε πως το επιλεγμένο χωρίο αποτελεί μέρος του συνολικού έργου και εντάσσεται στη γενικότερη στοχοθεσία του, την οποία γνωρίζετε (και) από τα εισαγωγικά σημειώματα.
- * Την τεκμηρίωσή σας μπορείτε να την υποστηρίζετε και με τα στοιχεία του γραμματολογικού υλικού που γνωρίζετε.
- * Εντοπίστε, αν είναι δυνατό, το θεματικό κέντρο και μεταφέρετέ το στο κέντρο της ανάλυσης σας.
- * Κάνετε αναφορά στα εκφραστικά και αφηγηματικά μέσα μόνο υποστηρικτικά, επικουρικά. Δεν είναι απαραίτητη.
- * Στην ανάλυση/ερμηνεία συμπεριφορών/χαρακτήρων των προσώπων συνεκτιμήστε τα σταθερά τους χαρακτηριστικά με ό,τι παρουσιάζουν τη δεδομένη στιγμή.
- * Κάνοντας αναφορά στους στόχους του χωρίου ελέγξτε τους τόσο στο επίπεδο του έργου, της πλοκής, όσο και στο επίπεδο της ανάγνωσης.

5η ερώτηση:

Βαθμολογείται με 20 μονάδες. Σύμφωνα με το Π.Δ 246/98, άρθρο 18, η ερώτηση αυτή αναφέρεται σε

- * σχολιασμό συναφούς με το διδαγμένο αδίδακτου λογοτεχνικού κειμένου
- * σύγκριση του αδίδακτου με το διδαγμένο

Τι ζητήθηκε κάθε χρονιά:

- 2000:** Σύγκριση περιεχομένου των δύο αποσπασμάτων (διδαγμένου-αδίδακτου)
- 2001:** Σύγκριση περιεχομένου των δύο αποσπασμάτων (διδαγμένου-αδίδακτου).
- 2002:** Σύγκριση περιεχομένου των δύο αποσπασμάτων (διδαγμένου-αδίδακτου).
- 2003:** Σύγκριση περιεχομένου των δύο αποσπασμάτων (διδαγμένου-αδίδακτου).
- 2004:** Σύγκριση περιεχομένου των δύο αποσπασμάτων (διδαγμένου-αδίδακτου).
- 2005:** Σχολιασμός του αδίδακτου ποιήματος ως προς το περιεχόμενό του.
- 2006:** Σύγκριση περιεχομένου των δύο αποσπασμάτων (διδαγμένου-αδίδακτου).
- 2007:** Σύγκριση περιεχομένου των δύο αποσπασμάτων (διδαγμένου - αδίδακτου).
- 2008:** Ζητούνται οι αναφορές του αδίδακτου στο διδαγμένο.
- 2009:** Σύγκριση περιεχομένου των δύο αποσπασμάτων (διδαγμένου - αδίδακτου).

Θετικά αξιολογούνται:

- * η ικανότητα δημιουργίας κειμένου του μαθητή, κειμένου που προκύπτει από τη σύγκριση και τις κρίσεις του σχετικά με τα δύο κείμενα.
- * η απάντηση που τεκμηριωμένα θεμελιώνει τη σχέση των δύο κειμένων με στοιχεία που προκύπτουν απ' αυτά.

Αρνητικά

- * η αναδιατύπωση ή η περιήληψη του περιεχομένου του αδίδακτου,
- * η επιφανειακή αντιπαραβολή των κειμένων.

Παρατηρήσεις - συμβουλές

- * Είναι απαραίτητες πάνω από μία αναγνώσεις του αδιδακτου κειμένου.
- * Φροντίστε πολύ τη γλώσσα και τη δομή του κειμένου της απάντησής σας. Καλό θα είναι η πρώτη ή/και η τελευταία παράγραφος να εκφράζουν μια γενική κρίση και οι ενδιάμεσες να υποστηρίζουν αυτή τη γενική κρίση. Εντοπίστε, δηλαδή, τη σχέση των δύο κειμένων, ορίστε την, και μετά παραθέστε τα επιμέρους χωρία που υποστηρίζουν τη σχέση αυτή.
- * Τα συγκρινόμενα στοιχεία καλό είναι να αντιπαρατίθενται και όχι να τίθενται σε παράλληλη διάταξη.
- * Απαραίτητη η υποστηρικτική παράθεση αποσπασμάτων κι απ' τα δύο κείμενα.
- * Προσέξτε τη διατύπωση της ερώτησης: Αντιπαραβολή και σύγκριση = και ομοιότητες και διαφορές και διαβαθμίσεις.
- * Η καλή γνώση του διδαγμένου κειμένου εννοείται πως αποτελεί πρόσφορη βάση σύγκρισης, διευκολύνει την αντιπαραβολή.